

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Петя Филипова Печалова - Петрова доктор, катедра по Дентална, орална и лицево-челюстна хирургия, Факултет по дентална медицина, МУ – Пловдив, член на Научно жури, съгласно заповед № Р-109-208/ 03.06.2026 г. на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Относно: Дисертационен труд на тема *„Рехабилитация на тотално обеззъбени пациенти с цели протези, изработени по дигитален протокол – възможности, предимства и недостатъци“* за присъждане на образователната и научна степен **„доктор“** по докторска програма „Протетична дентална медицина“, в професионално направление **7.2. Дентална медицина**, област на висше образование **7. Здравеопазване и спорт**.

Автор: Д-р Йорданка Донкова Шекерова, докторант в редовна форма на обучение към катедра „Дентално материалознание и протетична дентална медицина“, Факултет по дентална медицина, Медицински университет - Варна.

Научен ръководител: Доц. д-р Десислава Атанасова Константинова, доктор

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен носител и в електронен вариант е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Варна.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Д-р Йорданка Донкова Шекерова придобива образователна степен „магистър - лекар по дентална медицина“ в Медицински университет – Пловдив през 2015 година. От 2018 година е хоноруван асистент в катедра по Клиника на протетичната дентална медицина, ФДМ, МУ-Варна. От 2021 година е редовен асистент в катедра по Дентално материалознание и протетичната дентална медицина, ФДМ, МУ - Варна. Права на специалист по Протетична дентална медицина придобива през 2023 година. През същата година е зачислена за редовен

докторант по докторска програма „Протетична дентална медицина“ към катедрата по Дентално материалознание и протетичната дентална медицина, ФДМ, МУ - Варна.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

В съвременната човешка популация се наблюдава тенденция за увеличаване на продължителността на живота. С напредване на възрастта възникват разнообразни промени по органи и системи. В денталната медицина съществен проблем, свързан с възрастта, е пълната загуба на зъби. В тази връзка денталната рехабилитация на напълно обеззъбени пациенти чрез прилагане на дигитални технологии при изработването на цели протези представлява значим и актуален проблем. Въпреки динамичното развитие на имплантологията и CAD/CAM системите, при определени случаи тоталните протези са предпочитани за възстановяване на функцията и естетиката при пациенти с пълна загуба на зъби. Съвременните дигитални технологии предлагат нови възможности за оптимизиране на клиничните и лабораторните етапи при изработването на цели протези, но систематизирани данни за тяхното приложение трудно се откриват. Ето защо смятам темата на дисертационния труд за актуална и значима от теоретична и практическа гледна точка.

4. Познаване на проблема

В дисертационния си труд д-р Йорданка Донкова демонстрира задълбочени теоретични знания по темата, касаеща анатомо-морфологичните особености на беззъбите челюсти, образно-диагностичните методи, отпечатъчните материали и техники, както и съвременните дигитални протоколи за изработване на цели протези. Разгледани са особеностите на костната атрофия при горната и долната челюст, анализирани са различните класификации на костната атрофия и тяхното клинично значение при планиране на протетичното лечение, внимание е отделено на състоянието на лигавицата на протезното поле и на функционалната роля на меките тъкани, подчертано е значението на клапанната зона и функционалното моделиране на ръбовете на функционалните отпечатъци за постигане на стабилна ретенция при тоталните протези. В обзора са разгледани двуизмерните и триизмерните образни методи, използвани при диагностика на напълно обеззъбени пациенти. Анализирани са възможностите и ограниченията на ортопантомографията, телерентгенографията,

СВСТ и други дигитални методи. Подчертава се, че СВСТ осигурява надеждна триизмерна информация за костната морфология и позволява прецизно дигитално планиране. Представени са характеристиките на алгинатите, силиконите, полиетерите и винил-полиетер-силиконите, както и тяхното приложение при анатомични и функционални отпечатъци. Обсъдени са предимствата и недостатъците на конвенционалните и дигиталните отпечатъчни методи. Докторантката е направила критичен анализ на съвременните дигитални протоколи за изработване на цели протези. Разгледани са възможностите на дигиталното моделиране, 3D печата и фрезоването при тотална рехабилитация на напълно обеззъбени пациенти.

След критичен анализ на литературата е формулирана **целта** на дисертационния труд: „въз основата на клинични, експериментални и статистически изследвания, да се проучат възможностите, предимствата и недостатъците при използване на адитивни технологии в рехабилитацията на тотално обеззъбени пациенти, като се подобри ефективността и прецизността чрез разработване и въвеждане на усъвършенстван дигитален протокол, основан на морфометричен анализ, експериментален дизайн на индивидуална лъжица и съкратен алгоритъм за клинична работа.“. За изпълнението ѝ са умело подбрани пет **задачи**, които са правилно изпълнени при използване на съвременни методи.

5. Методика на изследването

В изследването са включени напълно обеззъбени пациенти, подложени на клинично, морфометрично и експериментално изследване. Използвани са съвременни образно-диагностични, клинични, микробиологични и статистически методи.

По задача 1 е проведен морфометричен анализ чрез СВСТ. Изследвани са сагиталните и вестибуло-оралните размери на горна и долна челюст по предварително определени референтни линии. Получените данни са използвани за анализ на морфологичните зависимости и разработване на стандартизирани ориентири при дигитално планиране на тотални протези.

По задача 2 е извършена клинична оценка на 60 цели протези, изработени чрез дигитален протокол и адитивни технологии. Анализирани са ретенцията, стабилността, периферното прилежание, комфортът, фонетиката и естетиката.

По задача 3 е разработен и валидиран експериментален модел на индивидуална отпечатъчна лъжица „Occlutray“, предназначена за едновременно функционално отпечатване и междучелюстна регистрация. Регистриран е патент за индустриален дизайн. Проведено е микробиологично изследване на 3D-принтирани лъжици от PLA и ABS чрез оценка на микробната контаминация след дезинфекционен протокол.

По задача 4 е анализирана времевата ефективност на различни функционални отпечатъчни техники и материали.

По задача 5 е разработен алгоритъм за оптимизиране и редукция на клиничните етапи в частичния дигитален протокол.

Статистическата обработка на получените резултати е извършена чрез статистически софтуер SPSS v.20.0. Използвани са методи на дескриптивната статистика, сравнителен анализ, t-тест за независими извадки, Mann–Whitney U тест, Kruskal–Wallis тест, χ^2 анализ и корелационен анализ на Spearman. Статистическата значимост беше приета при ниво $p < 0.05$.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Йорданка Донкова Шекерова е правилно структуриран, съдържа всички основни елементи за представяне на дисертационен труд: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, резултати и обсъждане, изводи, заключение, приноси, библиография и приложения.

Дисертационният труд е написан на 232 стандартни машинописни страници, онагледен с 70 таблици, 119 фигури и 5 приложения. Библиографията включва 337 литературни източника.

Резултатите са изчерпателно и коректно описани, анализирани, интерпретирани и критично дискутирани в светлината на подобни изследвания. Дисертационният труд завършва със заключение, базирано на резултатите, обсъждането, направените обобщения и произтичащо закономерно от тях.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приемам представените от докторанта приноси.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Представени са три публикации – две в Journal of IMAB и една в Journal of the Union of Scientists - Varna, отразяващи резултати от дисертационния труд, които

количествено и качествено удовлетворяват законовите изисквания.

9. Лично участие на докторанта

Проведените изследвания и наблюдения, както и произтичащите от тях изводи и приноси в дисертацията, са лично дело на автора.

10. Автореферат

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията на ЗРАСРБ и нормативната уредба на МУ – Варна и отразява резултатите, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам забележки по представените материали.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разглежданият проблем е актуален, а представеният дисертационен труд, оформен съгласно законовите изисквания, съдържа оригинални и научно-приложни приноси, които удовлетворяват изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на МУ - Варна.

След направения анализ давам положителна оценка за дисертационен труд на тема *„Рехабилитация на тотално обеззъбени пациенти с цели протези, изработени по дигитален протокол – възможности, предимства и недостатъци”* и ще гласувам с „да“ за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по научна специалност **„протетична дентална медицина”** на д-р **Йорданка Донкова Шекерова**.

26 юни 2026 г.

Подпис:

(проф. д-р Петя Печалова, доктор)

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679